

Finanka cascasi (Urticaria) Hives (Urticaria) (Somali)

Finanka cascasi waa kuwo kasoo baxyo casaan ah oona ka soo buursama dusha maqaarka kuwaas oo noqon karaan kuwo cuncun leh. Finanka cascasi waxaa sidoo kale loo yaqaan 'urticaria'. Qiyaastii 1 ka mid ah 5-tii qof ayaa uu ku dhici doona finanka cascasi waqti ka mid ah noloshooda.

Calaamaddaha iyo Astaamaha

Finanka cascasi ayaa lagu arki karaa meel kasta oo jirka ka mid ah. Waxay noqon karaan kuwo yaryar, sida meel ay kaneeco qaniintay, ama kuwo leh balac dhowr inji ah. Xitaa haddii ay u muuqdaan kuwo ka duwan, finanka cascasi badanaa waxay leeyihiin calaamado caadi ah.

- Dadku waxay yeelan karaan hal fin oo cas ama kooxo finan ah oo cascasi oo daboolaya meelo badan oo jirka ah.
- Finanka cascasi ayaa ku wareegi karaan guud ahaan jidhka. Waxa laga yaabaa inay hal meel ka soo bilowdaan, ka dibna ay u guuraan meel kale oo jidhka ka mid ah.
- Finanka cascasi ayaa si dhakhso ah ku baxaan ama soo laabtaan oona zuulaan toddobaadyo ama bilo badan.
- Bararka maqaarka ayaa ah wax caadi u ah finanka cascasi. Wuxuu ka soo bixi karaa bishimaha, dhegaha, maqaarka daboolka ee indhaha, faraha, ama faraha lugaha. Tani waa wax caadi ah oo aan khatar ahayn.
- Si ka yar caadi ahaan, finanka cascasi waxay ku dhici karaan iyagoo qayb ka mid ah falcelinta xasaasiyadda daran ee loo yaqaan "anaphylaxis". Falcelinta daran ee xasaasiyada ayaa ka dhigaan in marin-haweedku bararo, taasoo adkeynaysa neefsashada. **Tani waa falcelin nafta halis gelisa oo u baahan in isla markiiba la daweeyo.**

Waxa Sababa:

Finanka cascasi waxeey dhacaan marka jirku soo daayo kiimiko la yiraahdo histamiin. Waa la soo sii deyn karaa sabab la xiriirta xasaasiyad ama waxyaabo kale awgood, sida walbahaarka, caabuqyada, ama jirrooyinka qaarkood. Wax kastoo sababa in histamiinka la soo sii daayo ayaa loo yaqaanaa kiciye.

- Finanka cascasi ee **aan xiriiri la laheyn xasaasiyaddaha** ayaa ah kuwo aad u badan. Kiciyayaashooda ayaa ah:
 - Fayrasyada ama caabuqyada, sida hergab, cune xanuun, ama caabuqa kaadi mareenka (urinary tract infection, UTI).
 - Walbahaar shucuureed, sida walaaca, xanaaqa, cabsida, ama murugada.
 - Jimicsiyada jidhka ka dhiga mid diiran.
 - Gariirada ka imaada isticmaalka mashiinka cawska lagu guro, wadista fardaha, ama baaskiil ku wadista buuraha.
 - Heerkulada aad u kulul ama aadka u qabow.
 - Iftiinka qorraxda ama sariiraha dadka ka dhiga maqaarkooda mid madow ah (laambadaha bixiya iftiinka qorraxda).
 - Cadaadiska maqaarka, sida in si adag loo marmaro ama la xoqo, ama xidhashada dhar aad dhakab u ah.
- Finanka cascasi ee **la xiriira xasaasiyaddaha** ayaa ah kuwo aad u yar. Kiciyayaashooda ayaa ah:
 - Cuntooyinka ama daawooyinka (falcelinta xasaasiyada daran ayaa laga yaabaa inay dhacdo) – Calaamadaha waxaa ka mid ah lallabbo, mataq dareemitaan (matag), af/cuno barar, iyo dhib ku qabida neefsashada. **Tani waxay noqon kartaa mid aad khatar u ah.**
 - Qaar ka mid ah cuntooyinka caadiga ah ee keena xasaasiyadda waxaa ka mid ah ukunta, lawska, lawska geedaha, caanaha, iyo kaluunada qolofleyda ah.
 - Daawooyinka qaar ee keena xasaasiyadda waxaa ka mid ah asbiriin, ibuprofen (Advil[®], Motrin[®]), iyo naproxen sodium (Aleve[®]).

- Taabashada maqaarka taasoo keeni karta cuncun. Kuwani badanaa **ma'aha** kuwo khatar ah.
 - Dhirta, cawska, haramaha
 - Dhokorta xayawaanka
 - Cuntooyinka aashitada ama suugada leh
 - Latex ama agabyada kale
 - Waxyaabaha carafta ama udgoon leh (saabuunada, wasakhtirayaasha, kareemada jilicsan)

Goorma ayay Tahay In La waco 911

Wac 911 ama gee ilmahaaga qolka gargaarka degdega ah ee kuugu dhow haddii ay qabaan faruuraca kasoo baxyada ah iyo wax kastoo ah calaamadaha falcelinta daran ee xasaasiyadeed:

- Dhibaato ku aadan neefsashada, liqidda, ama hadlida
- Bararida afka ama carrabka
- Lalabo ama mataqitaan



Haddii ay heystaan epinephrine auto-injector, sida EpiPen[®], Auvi-Q[®], ama Adrenaclick[®], isticmaal isla markaaba.

Daaweynta

Daaweyntu waxay ku xidhan tahay sida cuncunku u xun yahay. Xataa marka ay daawayntu socoto, finanka cascasi ee cuncunka ka dhasha ayaa socon karaa maalmo ilaa toddobaadyo. Hadafka daawaynta waa in:

- La xakameeyaa cuncunka
- Laga fogaadaa waxyaabaha kicin kara cuncunka

Finanka cascasi ee qafiifka ah:

- Sii daawada xasaasiyada ee farmashiyaha laga soo gadan karo (over-the-counter, OTC) maalin kasta. Tusaalooyinka qaarkood waa:
 - Loratadine (Claritin[®])
 - Fexofenadine (Allegra[®])
 - Cetirizine (Zyrtec[®])
 - Levocetirizine (Xyzal[®])
- Ha isticmaalin kareemyada Benadryl[®]. Kuwani waxay keeni karaan finan cuncun leh.

- Ku qabooji maqaarka adoo isticmaalaya xirmo baraf ah ama qubays qabow ama qubeysasho.
- Ku mashquuli ilmahaaga inuu geemam ciyaarayo, heeso qaada, ama akhriyo buugaag.
- Ka fogow waxyaabaha kiciya ee la yaqaan, sida dhogorta xayawaanada ama udgoonka.

Finanka cascasi ee daran:

- Sii kuure sare oo ah daawada xasaasiyada ama steroids-ka, sida daawada prednisone. Daawooyinka steroids-ka ee afka laga qaato waa in aan in badan la isticmaalin. Waxa laga yaabaa inay finanka cascasi ka sii daraan markaad joojiso qaadashada daawada.
- U tag dhakhtar ama bixiye daryeel caafimaad. Waxaa laga yaabaa inay kuu soo qoraan daawo, sida cirbadaha Xolair® (duritaano), haddii aad leedahay finanka cascasi muddo-dheer (oo uuna daba-dheeraaday).

La Noolaanshaha Finanka Cascasi

La noolaanshaha finanka cascasi ma fududa, gaar ahaan haddii aadan garanayn waxa iyaga sababaya. Way ku caawin kartaa haddii aad qorto dhacdooyinka kugu dhacay isla marka ka hor inta aysan soo if-bixin finanka cascasi. Tani waxay ka caawin doontaa adiga iyo ilmahaagaba inaad samaysaan qorshe aad uga ilaalinayso iney finanka cascasi dib u soo noqdaan.

Iyadoo ku xiran waxa ku sababaya finanka cascasi ilmahaaga, waxaad ka hortagi kartaa iney finankooda ka sii daraan adigoo markaa iyaga:

- Ka ilaalinaya ineey is xoqaan ama ay xoqaan maqaarkooda.
- Ka yagleelaya iney dhaqaan gacmahooda ka dib markeey taabtaan xayawaanka rabaayada ah ama xoolaha.
- Ka yeelaya iney xirtaan dhar dabacsan oo la dhan.
- Ka yeelaya iney xirtaan dhar gacmo-gashiga ah ee loogu talagalay xannibaad cadceeda iyo kuwa dhaadheer ee ilaa garabka gaaraya iyo surwaallo markey meel qorrax leh joogaan.
- Ka yagleelayo ineey ku isticmaalaan saabuun khafiif ah oo aan caraf lahayn maqaarkooda iyo dharka la dhaqaayo.
- Ka yeelaya iney xirtaan dhar diiran.
- Ka ilaalinaya taabtaan biyo qabow haddii ay u nugul yihiin qabowga.

Goorta La Wacayo Dhakhtarka

Wac dhakhtarka ama bixiyaha daryeelka caafimaadka haddii finanka cascas ee cunigaaga ka sii daro ama daawada loo qoray aanay caawinaynin.